

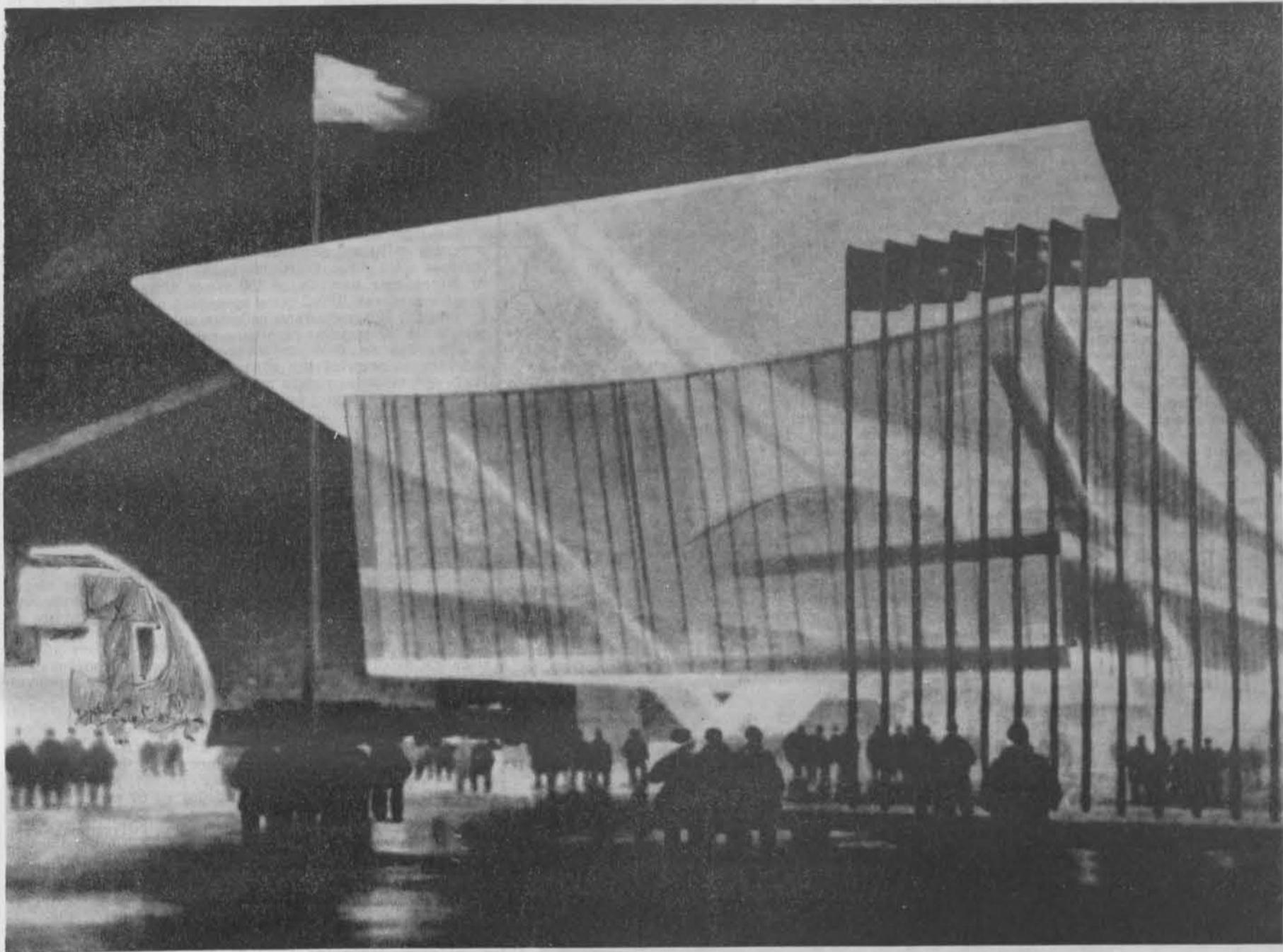
Голас Радзімы

№ 16 [973] Краснік 1967 г.
ГОД ВІДАНА 12-Ы

ВІДАНА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ
СУВ'ЯЗЯХ З СУДЫЧЫНІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ЦАНА
2 кап.

Савецкі павільён на Сусветнай выстаўцы ў Манрэалі, які вы бачыце на гэтым здымку, узвышаецца на востраве Нотр-Дам. Ідэя яго экспазіцыі — «Усё ў імя чалавека, усё на карысць чалавеку». У павільёне шэсць тысяч экспанатаў — ад макавага зярнятка, у якім ляжыць бачная толькі праз лупу скрыпка, да мадэлей касмічных караблёў і штучных спадарожнікаў Зямлі.

Нядаўна карэспандэнт газеты «Голас Радзімы» пабыў у Дзяржплане БССР, дзе галоўны спецыяліст аддзела знешэканамічных сувязей **Валянцін ЖУК** раскажаў аб тым, як наша Беларуская рэспубліка будзе прадстаўлена на Сусветнай выстаўцы ў Манрэалі.

„ЭКСПО—67“

Да адкрыцця Сусветнай выстаўкі ў канадскім горадзе Манрэалі, якую называюць «Экспо-67», засталіся лічаныя дні. Савецкі павільён са шкла і бетону, вышынёй у 42 метры, пабудаваны на востраве Нотр-Дам. Экспазіцыі Савецкага Саюза, акрамя таго, ёсць у трох міжнародных тэматычных павільёнах: «Чалавек-даследчык», «Чалавек і здароўе», «Чалавек-стваральнік».

Ідэя экспазіцыі нашага павільёна — «Усё ў імя чалавека, усё на карысць чалавеку». Ствараецца яна ў пяці напрамках: Савецкі Саюз — сацыялістычная дзяржава працоўных; развіццё эканомікі, тэхнікі і навукі; народная асвета, культура, мастацтва, ахова здароўя; асваенне космасу і авіяцыйная тэхніка; міжнародныя эканамічныя, палітычныя, навуковыя і культурныя сувязі СССР.

Адным словам, пабыўшы на выстаўцы, наведвальнікі даведваюцца, што мы будзем, як апрацаем, як вучымся, адпачываем, выхоўваем дзяцей, да-

следуем касмічную прастору, якія кнігі чытаем.

У павільёне шэсць тысяч экспанатаў — ад макавага зярнятка, у якім ляжыць бачная толькі праз лупу скрыпка, да дзеючай мадэлі гіганцкай Краснаярскай ГЭС, мадэлей касмічных караблёў і штучных спадарожнікаў Зямлі.

Кожная рэспубліка вялікага Савецкага Саюза прыслала на выстаўку свае лепшыя вырабы, прадэманструе найбольш значныя свае дасягненні. Але ўлічваючы, што ў Канадзе яшчэ з дарэвалюцыйных часоў жыве многа беларусаў, украінцаў, прыбалтаў, якія прыехалі сюды ў пошуках лепшай долі, асабліва ўвага будзе ўдзелена расказу аб поспехах гэтых рэспублік. Беларусь накіруе ў Манрэаль радыёлы і тэлеграфы, фотаапараты і гадзіннікі, творы мастацтва, жывапісу і графікі, тканіны і вырабы харчовай прамысловасці, літаратуру, выдадзеную рэспубліканскімі выдавецтвамі.

Але гэта яшчэ не ўсё. Больш поўна з усім тым, што зроблена ў Беларусі за пяцьдзесят апошніх год, з яе нацыянальнай культурай наведвальнікі пазнаёмяцца 17 жніўня, у Дзень нашай рэспублікі. (Дарэчы, такіх дзён будзе пятнаццаць, і кожны прысвечаны адной з савецкіх рэспублік-сясцёр, якія ўваходзяць у склад Савецкага Саюза).

Напярэдадні Дня Беларускай рэспублікі ва ўсіх залах Савецкага павільёна ўстанавіваюцца флажкі рэспублікі, інфармацыйныя плакаты на беларускай, англійскай і французскай мовах, якія абвясцяць аб гэтым дні. Загадзя будуць выпушчаны і дастаўлены ў Манрэаль спецыяльны нумар прэс-бюлетэня з матэрыяламі аб Беларусі, спецыяльны нумары газет: «Звязда», «Советская Белоруссия», «Літаратура і мастацтва», «Чырвоная змена». У канадскіх і амерыканскіх газетах будуць апублікаваны артыкулы аб Савецкай Беларусі.

У момант адкрыцця Дня Бе-

ларусі на флагштоку Савецкага павільёна разам з Дзяржаўным флагом СССР залунае флаг Беларускай ССР. Ля ўваходу ў павільён наведвальнікаў сустрэнуць два гіды ў нацыянальных беларускіх касцюмах, якія ўручаць ім сувенірныя значкі. Тут жа, ля ўваходу, будзе ўстаноўлена мастацкая карта рэспублікі з тлумачальным тэкстам на англійскай мове, фотавыстаўка з пяці двухбаковых фотавітрын аб дасягненнях БССР за 50 год Савецкай улады.

Плошча залы, якая ў гэты дзень будзе адведзена пад беларускія экспанаты, роўная 300 квадратным метрам. У ёй размясціцца зменныя экспазіцыі па тэмах прыкладнага мастацтва, мастацкай вышукі, разьбы па дрэве, ткацтва. Тут можна будзе пазнаёміцца з беларускай скульптурай, жывапісам, графікай, мастацкім шклом. На выстаўцы кнігі — з твораў беларускіх і іншых аўтараў.

Лёгка прамысловасць будзе прадстаўлена вырабамі Аршан-

скага льнокамбіната, Віцебскага дыяновага камбіната, вырабамі скургалантарэйнай фабрыкі імя Куйбышава, аб'яднання цацак «Мір». Харчовая прамысловасць — рознымі відамі кансерваў, кандытарскімі вырабамі фабрыкі «Камунарка», «Белавежскай» і іншымі гатункамі беларускай гарэлкі, якую будзе дэманстраваць аб'яднанне «Крышталь». Шклозавод «Нёман» адправіў у Канаду 34 950 сувеніраў. Барысаўскі шклозавод імя Дзяржынскага — больш дваццаці тысяч сувеніраў.

Усімі гэтымі вырабамі можна будзе не толькі палюбавацца, але і набыць іх у палатках, магазінах, кіёсках. Купіць на памяць аб нашай рэспубліцы наведвальнікі змогуць драўляныя, шкляныя, фарфаравыя або керамічныя сувеніры. З кніг можна будзе набыць творы Я. Купалы і Я. Коласа.

[Заканчэнне на 2-й стар.]

МАСКВА

Тут закончылася работа навуковай сесіі «Ленінізм і праблемы міжнароднага рабочага руху».

За чатыры дні работы сесіі было заслухана каля 60 дакладаў і паведамленняў па пытаннях, звязаных з развіццём рэвалюцыйнай ленінскай тэорыі і сучаснай практыкай сусветнага рабочага руху.

У абмеркаванні гэтых праблем побач з вядомымі вучонымі Савецкага Саюза прынялі актыўны ўдзел дзеячы брацкіх камуністычных партый і прадстаўнікі марксісцкіх навуковых цэнтраў Італіі, Францыі, Іспаніі, Фінляндыі, Аўстрыі, раду краін Амерыкі, Польшчы, Чэхаславакіі, ГДР, Балгарыі і іншых краін.

БРЭСТ

Бясконцы патокам ідуць наведвальнікі ў Брэсцкую крэпасць-герой. Толькі ў сёлетнім, юбілейным годзе тут пабывала ўжо больш чым 50 тысяч чалавек.

Дэлегацыя працоўных Ленінграда даставіла сюды свяшчэнную зямлю з вядомага Неўскага пятакка, а севастопальцы — з Малахава кургана. Зямлю Перакопа і Волгаграда прывезлі героі грамадзянскай і Айчыннай войнаў. Акрамя савецкіх людзей, тут пабывалі дэлегацыі з 73 краін свету.

З музеем падтрымліваюць пастаянную сувязь 350 удзельнікаў гераічнай абароны Брэсцкай крэпасці і членаў іх сем'яў.

ПІНСК

У гэтыя дні пануе ажыўленне на элітну суднабудаўніча-суднарамонтнага завода — брыгада суднапад'ёмнікаў, якой кіруе ветэран прадпрыемства Антон Лукіч Багацька, спускае на ваду першую прадукцыю юбілейнага года — цеплаходы «Т-101-М». Яны прызначаны для абслугоўвання работнікаў лясной прамысловасці Поўначы.

Новыя цеплаходы валодаюць выдатнымі якасцямі: іх асадка — усяго 60 сантыметраў, вінт надзейна схаваны ў корпусе, і яму не страшныя водмелі; гідраўлічнае падрульваючае пры-

стасаванне дазваляе цеплаходу ў выпадку неабходнасці разварачацца на адным месцы.

ВІЦЕБСК

У сувязі з 25-годдзем Першай Беларускай партызанскай брыгады сюды з розных гарадоў Беларусі, Расійскай Федэрацыі, Украіны, Казахстана і іншых месц прыехалі былыя народныя месціўцы.

Віцябляне і госці запоўнілі плошчу імя Леніна. Да падножжа помніка Ільічу яны ўсклалі кветкі. Затым калоны накіраваліся на Успенскую гору, дзе пахаваны камандзір Першай Беларускай партызанскай брыгады Герой Савецкага Саюза Мінай Піліпавіч Шмыроў (бацька Мінай). Тут адбыўся мітынг.

Для ўвечавання подзвігу Першай Беларускай партызанскай брыгады вырашана ў мясцінах яе фарміравання насыпаць Курган вечнай славы.

КАПЫЛЬ

У шмат якіх сельскіх клубах дэманструюцца шырокаэкранныя кінафільмы. Колькасць шырокіх экраннаў увесь час павялічваецца. Роботнікі кінафікацыі гэтымі днямі заканчваюць абсталяванне шырокаэкранных кінаўстаноў у вёсках Пятрылава, Баркаўцы, Сінячова, Браткава.

ГРОДНА

На стэндзе арганізатараў калгаса «Расія» вісіць партрэт даяркі Антаніны Ламанік. Яна не раз выбіралася дэпутатам абласнога, раённага і сельскага Саветаў дэпутатаў працоўных.

Нядаўна ў калгасе адбыўся вечар, на якім старэйшую працаўніцу праводзілі на заслужаны адпачынак.

Пенсію па старасці ў Гродзенскім раёне атрымліваюць больш як 7 тысяч калгаснікаў і калгасніц.

МАГІЛЕУ

У вёскі Магілёўшчыны ў гэтыя дні выехала каля ста аўтакрам і гужавых развозак.

Да вясны ў гандлёвую сетку завезена на многія мільёны рублёў прамысловых і харчовых тавараў. Значна больш,

Валя ВАРАБ'ЕВА — работніца Мінскай трыкатажнай фабрыкі «Прагрэс». Фота К. ЯКУБОВІЧА.

чым летась, у продажы швейных вырабаў, трыкатажу, скурнаго і гумавага абутку. У сельскіх халадзільніках сотні тон свежамарожанай рыбы, а на складах сельмагаў — звыш пяцісот тон кандытарскіх вырабаў, дзвесце тон селядцоў, у дастатку масла і алею, цукру, каўбасных вырабаў.

МІНСК

Калектыў Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета БССР пачаў свой новы сезон прэм'ерай оперы «Алеся» беларускага кампазітара народнага артыста рэспублікі Я. Цікоцкага.

ГЕАГРАФІЯ ЗЯМНЫХ СОНЦАЎ

Ад Полацка да Брэста, ад Лукомльскіх азёраў да палескіх балот — такія ўладанні беларускіх энергабудаўнікоў. Яны будуць Бярозаўскую, Лукомльскую ДРЭС, Мінскую, Бабруйскую, Магілёўскую, Полацкую і Гродзенскую цеплаэлектрацэнтралі.

НАД БЛАКІТНЫМІ ВАЧЫМА АЗЕРАУ

Малынічыя Лукомльскія азёры. Шырокія і глыбокія, яны раскінуліся ля будоўлі Лукомльскай ДРЭС і ўжо цяпер гатовы напаць вадой будучыя турбіны. За адны толькі суткі будучая электрастанцыя здольная паглынуць воды такой ракі, як Свіслач з яе прытокамі. Мантаж помпавай станцыі фарсіруецца ўдарнымі тэмпамі. Ён будзе закончаны да 50-годдзя Кастрычніка. Поўным ходам ідзе работа на ўкладцы зборных буйнаблочных канструкцый падземнай часткі галоўнага корпуса ДРЭС.

З кожным днём добраўпарадкаўваецца і сам горад. Да юбілейнай даты будаўнікі і энергетыкі атрымаюць чатыры 80-кватэрныя жылыя дамы, кінатэатр на 400 месцаў, школу-дзесьцігодку, прафтэхвучылішча. Хутка край блакітных азёр стане краем новага індустрыяльнага пейзажу.

БЕЛАРУСКАЯ БЯРОЗКА

Так называюць мясцовыя жыхары пасёлак, дзе будуюцца магутная раённая цеплавая электрастанцыя. У гэтым годзе рабочыя збіраюцца завяршыць будаўніцтва апошняга, шостага энергаблока магутнасцю 150 тысяч кілават. Гэта значыць, што Бярозаўская ДРЭС стане працаваць на поўную праектную магутнасць. Цяпер брыгады рабочых заканчваюць прамыслова-эстэтычнае афармленне галоўнага корпуса станцыі.

Энергетычная база паўночна-заходняга раёна рэспублікі забяспечыць энергіяй усе абласныя прадпрыемствы, палепшыць энергабаланс горада на Няве, працягне высакавольтную руку братам і дапамогі польскаму народу.

НА СТАРАЖЫТНАЙ ЗЯМЛІ

Над старажытнымі помнікамі Полацка — вясна. Але не толькі над старажытнымі: цяпер у Полацку шмат новабудуляў. У іх ліку адна з буйнейшых цеплаэлектрацэнтралей — ЦЭЦ-2. Зараз тут паскоранымі тэмпамі вядзецца добраўпарадкаванне, заканчваюцца аддзелка будынкаў корпуса. Адначасова ідзе падрыхтоўка да будаўніцтва другой чаргі ЦЭЦ.

УПЭУНЕНЫ ПОСТУП

А як справы ў будаўнікоў Бабруйскай ЦЭЦ? Яе энергетычная магутнасць ужо ў гэтым пяцігоддзі дасць жыццёвую сілу новаму хімічнаму гіганту — Бабруйскаму шыннаму заводу.

Цяпер будаўнікі асвойваюць прамысловую базу аб'екта. Пачаліся работы па будаўніцтву зборна-ўзбуйняльных пляцовак, ідзе будаўніцтва механічных майстэрняў, фарсіруецца мантаж абсталявання завода жалезабетонных вырабаў.

ПЕРШЫЯ КРОКІ

На тэрыторыі Магілёўскай ЦЭЦ-2 заканчваецца будаўніцтва аб'яднанага корпуса дапаможных цэхаў па рамонту будаўнічых машын і аўтатранспартных сродкаў. Хутка ўступіць у строй завод жалезабетонных вырабаў на 60 тысяч кубічных метраў прадукцыі ў год.

Не адстае ад магілёўскага «першынца» і Навагродзенская ЦЭЦ-2. Абжываецца прылеглая да яе тэрыторыя. Пасяліліся першыя рабочыя ў ста новых дамах жылога пасёлка. Навагродзенскія энергабудаўнікі рыхтуюцца ў прыкладзены 50-годдзя Кастрычніка выдаць «на гара» першы кубаметр глебы з абнесенага геадэзічнымі рэперамі галоўнага катлавана.

ЗАПАЛЬВАЮЧАЯ АГНІ

Прыгожы Мінск удзень. Але яшчэ прыгажэйшы вечарам, калі ўвесь ён у агнях, запаленых гарадской цеплаэлектрацэнтраллю. На поўную магутнасць працуюць дзве яе чаргі. Нядаўна прамысловы ўчастак будаўнічага ўпраўлення ЦЭЦ-3 пачаў будаўніцтва дзевятага катлаблока — трэцяй чаргі.

Акрамя гэтага, будаўнікі трэцяй ЦЭЦ ствараюць шэсць буйных трансфарматарных падстанцый. З іх увадам загарачца над многімі вёскамі і гарадамі тысячы новых электрычных сонцаў.

Л. СУЦКАВЕР, В. КАЛБАСІН,

У сталіцу Беларусі прыбыў поезд дружбы з Польскай Народнай Рэспублікі. На здымку: сустрэча гасцей на Мінскім вакзале.

Фота Я. КОСЦІНА.

«ЭКСПО-67»

[Пачатак на 1-й стар.]

М. Танка і П. Броўкі, К. Крапівы і З. Бядулі, П. Панчанкі і І. Мележа. Ды хіба ўсё пералічыш! Скажам толькі, што будучы задаволены і аматары паэзіі, і тыя, хто захаца пазнаёміцца з сучаснай прозай і з больш раннімі творамі беларускіх пісьменнікаў. Будуць там кнігі і пісьменнікаў народаў Савецкага Саюза і іншых краін у перакладзе на беларускую мову.

У гэты дзень радыёцэнтр Савецкага павільёна і 100 тэлевізійных экраннаў будуць аддадзены ў распараджэнне Беларускай рэспублікі. Радыёпра-

грама складаецца так, каб пазнаёміць слухачоў з эканамікай, прамысловасцю, аховой здароўя, культурай Беларусі, з лепшымі людзьмі — мастакамі, рабочымі, калгаснікамі. Перад мікрафонам выступіць намеснік дырэктара інстытута эканомікі АН БССР А. Пашкевіч, міністр аховы здароўя БССР М. Саўчанка, міністр меліярацыі і воднай гаспадаркі А. Аляксанкін і іншыя вядомыя дзеячы. У музычнай праграме прагучаць творы Я. Цікоцкага, А. Багатырова, Ул. Алоўнікава, Р. Пукста, І. Лучанка ў выкананні Дзяржаўнай харавой капэлы пад кіраўніцтвам Р. Шырмы,

Дзяржаўнага аркестра БССР пад кіраўніцтвам І. Жыноўіча, песні і арыі ў выкананні З. Бабія, Н. Ткачэнікі і іншых вядомых артыстаў.

Па тэлебачанні выступіць адзін з кіраўнікоў рэспублікі, які раскажа аб Беларусі. Тэлеглядачы ўбачаць фільм беларускай кінастудыі «Зімовы дуб», які ўзнагароджан галоўнымі прызамі на трох міжнародных фестывалях — у Празе, Мюнхене і Монтэ-Карла; трохчасткавы дакументальны фільм «Знаёмцеся, Беларусь», «Спяваючая зямля» аб мастацтве Беларусі. Па тэлебачанні сярод наведвальнікаў Савецкага павільёна

будзе праведзена віктарына аб сучаснай Беларусі.

У кіназале выставачнага павільёна будуць дэманстравацца мастацкі фільм «Гадзінік спыніўся апоўначы», кінаарысы «Звычайная хроніка» і «Беларуская сюіта».

На эстрадзе 25 лепшых майстроў беларускага мастацтва, якія прыедуць у Манрэаль на Дзень Беларускай рэспублікі, выступіць з вялікім канцэртам. (Дарчы, у Дні Украіны і Расіі на канцэрт прыедуць калектывы артыстаў таксама з 25 чалавек, як і з Беларусі). Яны будуць чытаць вершы, спяваць, выступіць з харэаграфічнымі нумарамі.

17 жніўня ў Манрэаль прыедзе дэлегацыя рэспублікі ў складзе 10 чалавек: грамадскіх дзеячоў, вучоных, работнікаў культуры, перадавікоў вытворчасці. Яны выступіць з дакладамі, сустрэнуцца з наведваль-

нікамі, адкажуць на іх шматлікія пытанні. Яны наведваюць прагрэсіўныя арганізацыі Канады і прагрэсіўныя арганізацыі эмігрантаў, дзе таксама выступіць з дакладамі або проста пагутараць з землякамі, якія жывуць далёка ад Радзімы.

А ў рэстаране Савецкага павільёна ў гэты дзень будуць рыхтавацца толькі беларускія нацыянальныя стравы. І той, хто любіць бульбяны суп — з грыбамі ці вершчыкамі з блінамі, бульбяныя клецкі з мясам ці печаныя яблыкі з брусніцамі, калі ласка, няхай прыходзіць, беларускія повары іх пачастуюць ад шчырага сэрца.

Вось якія мерапрыемствы чакаюць наведвальнікаў у Дзень Беларускай ССР на «Экспо-67» у Манрэалі. Нават тыя, хто раней не чуў аб нашай рэспубліцы, пры жаданні змогуць набыць аб ёй даволі поўнае ўяўленне.

— Чым ты была, Беларусь мая родная? Хіба ж не бачылі нашыя вочы: вечна абдзёртая, вечна галодная, сонца не бачыла, а толькі ночы.

У гэтых радках Янікі Купалы — яскравы вобраз дарэвалюцыйнай Беларусі. Бо сапраўды было так. Да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі Беларусь — адсталая аграрная ўсходняя Расійскай імперыі, якая афіцыйна называлася Паўночна-Заходнім краем. Аснову эканомікі складалі малапрадуктыўная сельская гаспадарка, якая абапіралася на прымітыўную тэхніку, і саматужная прамысловасць па перапрацоўцы сельскагаспадарчай сыравіны. Пераважалі карлікавыя прадпрыемствы — лесніцкія, шпалерныя, дзятвярныя, мылаварныя, гарбарныя, цагельныя, сыраварныя, дрожджавыя. У 1913 годзе ў Беларусі было выраблена ўсяго 3 мільёны кілават-гадзін электраэнергіі, атрымана 14 тысяч тон торфу, выраблена 33 тысячы тон цэменту, 58 мільёнаў штук цэглы, выпушчана 13 тысяч пагонных метраў ільняных і 37 тысяч — шарцыяных тканін.

Галеча і беспрацоўе былі пастаяннымі спадарожнікамі беларускага народа. Больш як 80 працэнтаў насельніцтва не ўмела чытаць і пісаць. Зусім не было школ на роднай мове і вышэйшых навучальных устаноў. У пошуках сродкаў для існавання беларусы ехалі ў іншыя губерні Расіі або эмігравалі за мяжу. У дарэвалю-

цыйныя гады з Беларусі выехала амаль паўтара мільёна чалавек дарослага насельніцтва.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя назаўсёды вызваліла народы нашай краіны ад сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту і стварыла новы тып дзяржавы — савецкую дзяржаву. Неадзіноду дапамогу працоўным Беларусі ў будаўніцтве новага жыцця аказаў вялікі рускі народ. Ужо ў 1920 годзе, нягледзячы на тое, што маладая Савецкая краіна перажывала велізарныя цяжкасці і пакуты, выкліканыя імперыялістычнай і грамадзянскай войнамі, Вышэйшы Савет Народнай Гаспадаркі РСФСР па просьбе беларускай дэлегацыі вырашыў адпусціць Саўнаркому Беларусі аванс у суме 1 мільярд рублёў. Усім глаўкам і цэнтрам было прапанавана ў тэрміновым парадку разгледзець вытворчую праграму СНГ Беларусі і неадкладна адпусціць неабходныя матэрыялы.

У рэспубліцы стварэцца сацыялістычная прамысловасць і развітая сельская гаспадарка. Адзіны за адным уступаюць у строй новыя фабрыкі і заводы. Ужо да 1925 года народная гаспадарка рэспублікі не толькі не дасягнула, але і пераўзышла даваены ўзровень вытворчасці. А за дзве першыя пяцігодкі было пабудавана звыш 1700 новых буйных прадпрыемстваў. Узніклі новыя галіны прамысловасці, якіх зусім не мела дарэвалю-

цыйная Беларусь: магутнае станкабудаванне і сельскагаспадарчае машынабудаванне, вытворчасць турбін, радыёапаратуры, аўтарамонтная прамысловасць, хімічная.

Але мірная стваральная праца беларускага народа была перапынена вераломным нападом гітлераўскай Германіі на Савецкі Саюз. Нямецка-фашысцкія акупанты нанеслі велізарныя страты народнай гаспадарцы рэспублікі. Гары і вёскі яе былі ператвораны ў руіны і папалішчы. Здавалася, спатрэбяцца доўгія гады, каб усё адбудаваць. Але і тут на дапамогу прыйшоў вялікі рускі народ, усе народы нашай краіны.

Яшчэ не адгрэмела вайна, а Цэнтральны Камітэт партыі і Савецкі ўрад прынялі рашэнне аб мерах дапамогі Беларусі ў аднаўленні народнай гаспадаркі. З усіх канцоў нашай неабсяжнай Радзімы ў Беларусь пачалі паступаць матэрыялы, навіейшае абсталяванне, прыязджалі спецыялісты.

За невялікі час выраслі карпусы аўтамабільнага, трактарнага, мотавеласіпеднага, шарыкападшыпнікавага заводаў у Мінску, з'явіліся новыя буйныя прадпрыемствы ў Віцебску, Гомелі, Гродна, Бабруйску, Магілёве. Усё гэта паскорыла працэс індустрыялізацыі Беларусі, узняло на больш высокі ўзровень прамысловасць, стварыла спрыяльныя ўмовы для развіцця ўсёй народнай гаспадаркі. Хуткімі тэмпамі развіваецца эканоміка Беларусі ў апошнія гады. Толькі за сямі-

годку (1959—1965 гг.) уведзена ў дзеянне звыш 500 буйных прамысловых прадпрыемстваў і цэхаў. Сярод іх Полацкі нафтаперапрацоўчы, Гродзенскі азотнатукавы, Мінская моторныя заводы, Першы і Другі калійныя камбінаты ў Салігорску, Светлагорскі завод штучнага валакна, Бярозаўская ДРЭС, Баранавіцкі баваўняны камбінат і іншыя.

Толькі ў мінулым годзе ў рэспубліцы выраблена амаль 9,5 мільярда кілават-гадзін электраэнергіі, выпушчана 75 тысяч трактараў, звыш 25 тысяч металарэзных станкоў, выраблена 1,8 мільёна тон цэменту, выпушчана звыш 66 мільёнаў квадратных метраў ільняных і амаль 30 мільёнаў квадратных метраў шарцыяных тканін, амаль 140 тысяч тон цукру, звыш 420 тысяч радыёмпрэмінікаў і радыёл, звыш 330 тысяч тэлевізараў.

Беларусь цяпер не толькі забяспечвае ўласныя патрэбы ў прамысловых вырабах, але і вывозіць іх у іншыя саюзныя рэспублікі і за мяжу. Нашы трактары працуюць больш чым у 50 замежных краінах. На душу насельніцтва ў Беларусі выпускаецца цяпер трактараў больш, чым у Італіі і Аўстрыі.

Металарэзныя станкі, вырабленыя ў Беларусі, працуюць не толькі на шматлікіх прадпрыемствах нашай краіны, але і ў Індыі, Бірме, Інданезіі, Афганістане, Югаславіі, у Аб'яднанай Арабскай Рэспубліцы — больш чым у 60 краінах свету. На душу насельніцтва ў Беларусі цяпер

выпускаецца прыкладна столькі ж металарэзных станкоў, колькі ў ЗША і Англіі, значна больш, чым у Францыі і Японіі. Грузавых аўтамабіляў у рэспубліцы выпускаецца больш, чым у Аўстрыі, Даніі, Швецыі, Ірландыі.

Беларусь становіцца рэспублікай вялікай хіміі. Гэтаму садзейнічае наяўнасць велізарных пакладаў калійных солей Старобінскага месцанарадзжэння, падача па трубаправодах прыроднага газу з Украіны і нафты з усходняга раёнаў РСФСР, а таксама ўласная здабыча нафты. Акрамя таго, рэспубліка мае багатыя прыродныя запасы торфу і лесу, перапрацоўка якіх дае магчымасць атрымаваць рад каштоўных хімічных прадуктаў.

Вялікае развіццё атрымала прамысловасць у гэтым пяцігоддзі. Аб'ём вытворчасці валавой прадукцыі ў рэспубліцы ўзрасце ў 1,7 раза, вырацоўка электраэнергіі ў 2 разы, вытворчасць мінеральных угнаенняў у 3,8 раза, выпуск тканін у 2,4 раза.

Такімі тэмпамі развіваецца цяпер Беларуская ССРСР. Яе поспехі відаць усяму свету. Гэта поспехі Савецкай улады, поспехі народа, які скінуў з сябе ярмо эксплуатацыі, стаў паўнаўладным гаспадаром сваёй зямлі.

Д. РАДЗЮК,
кандыдат філасофскіх навук.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ Паведамляюць

◎

Вёска Перарост — цэнтр калгаса імя Калініна — адна з буйнейшых у Добрушскім раёне. За пасляваенныя гады тут пабудаваны сотні жылых дамоў, сярэдняя школа, клуб, магазін, паштовае аддзяленне, фельчарска-акушэрскі пункт, камбінат бытавога абслугоўвання, шматлікія гаспадарчыя памяшканні.

Яшчэ прыгажэйшай стане калгасная вёска ў гэтай пяцігодцы. Распрацаван і зацверджан генеральны план яе забудовы, многае ўжо зроблена.

Расшыран будынак сярэдняй школы. Узведзена 18 жылых дамоў з цэглы. Наваселле справілі даяркі Вера Каралевіч і Варвара Варганава, свінарка Марыя Казюліна, трактарыст Васіль Скарабагаты і іншыя. Пачалася забудова двухкватэрнымі цаглянымі дамамі новай вуліцы, якая на-

звана імям пяцідзясяцігоддзя Кастрычніка.

А. КУРЛОВІЧ.

◎

У мінулыя выбары дэпутатамі Вярхоўнага Савета БССР сталі адразу чатыры ўраджэнцы вёскі Глінішча: пісьменнік Іван Мележ, будаўнік Мікалай Бондар, урач Праскоўя Дубадзел, цялятніца Праскоўя Назаранка.

Пісьменнік, будаўнік, урач, цялятніца — дэпутаты Вярхоўнага Савета. Вось прыкмета сённяшняй вёскі.

М. ЦІШКОУ.

Трансфарматыр Мінскага электратэхнічнага завода ідуць у Прыбалтыку, на Украіну і больш чым у 40 замежных краін. На здымку: канвеер зборкі; майстар Раман ДУНАЕЎСкі [злева] з таварышам па рабоце Н. ІВАШКЕВІЧАМ.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Накануне открытия Всемирной выставки в Монреале корреспондент газеты «Голас Радзімы» обратился к главному специалисту отдела внешнеэкономических связей Валентину Жукіу с просьбой рассказать о том, как наша республика будет представлена в Монреале. Среди 6 тысяч экспонатов Советского павильона посетители выставки увидят белорусские телерадиолы, фотоаппараты, часы, ткани, изделия пищевой промышленности, произведения искусства, книги. Но более полное представление о Белоруссии можно будет получить 17 августа. В этот день на флагштоке Советского павильона рядом с Государственным флагом СССР взвояется и флаг БССР. Радиопрограмма, которую передаст в этот день советский радиодетектор, познакомит слушателей с экономикой,

промышленностью и культурой нашей республики. В музыкальной программе прозвучат произведения белорусских композиторов в исполнении лучших коллективов и отдельных исполнителей. В киосках и магазинах можно будет приобрести изделия белорусских умельцев, а также книги, изданные в республике («ЭКСПО-67», 1-2 стр.).

В статье «БЕЛАРУСЬ ІНДУСТРЫЯЛЬНАЯ» (3 стр.) приведены такие цифры: 3 миллиона киловатт-часов электроэнергии, 14 тысяч тонн торфа, 33 тысячи тонн цемента, 58 миллионов штук кирпича. Столько было выпущено продукции в Белоруссии в 1913 году. А вот данные за прошлый год: выработано 9,5 миллиарда киловатт-часов электроэнергии, выпущено 75 тысяч тракторов, 1,8 миллиона тонн цемента, 140 тысяч радиоприемников и радиол.

И такой гигантский шаг смогла сделать республика, где 80 процентов населения было неграмотно. А если вспомнить руины и пепелища, которые оставили гитлеровские оккупанты, становится особенно очевидным трудовой подвиг белорусского народа.

«ГОРАД ЮНАЦТВА МАЙГО» (4 стр.) — так называется взволнованный рассказ о прошлом, настоящем и будущем одного из красивейших городов Белоруссии — Гомеля. От прежнего города, каким его помнят старики, остались лишь излучины Сожа, сказочно красивый парк и отличная планировка, которую по возможности заботливо сохранили архитекторы и строители. Гордость современного Гомеля — улица Победы — широкой стрелой смела со своего пути подслеповатые деревянные домишки и грязные переулочки. Приметой города скоро станут семи- и девятиэтажные дома, которые вырастут в центре, и в микрорайонах. Очень много будет построено жилья: за пятилетку 650 тысяч квадратных

метров. Для будущего города большую роль сыграет нефть, найденная на Гомельщине.

Имя деда Талаша, героя повести Якуба Коласа «Дрыгва», известно миллионам. Этот образ тем значительнее, что списан с живого человека, полесского крестьянина, отважного партизана и разведчика Василия Исааковича Талаша, который сражался за Советскую власть в годы гражданской войны. А когда белорусскую землю начали топтать фашистские полчища, 90-летний старик снова ушел в партизанский отряд. Недавно кандидат исторических наук В. Милованов в Центральном государственном архиве Октябрьской революции и социалистического строительства БССР нашел новые документы о легендарном белорусском герое. О своих находках он рассказывает в статье «ПОДЗВІГ ДЗЕДА ТАЛАША» (6 стр.).

Пандора Анита Кук, танцовщица одного из ночных баров Сан-Диего, предстала перед американским правосудием. Действительно, обвинение в полигамии, предъявленное ей, было небезосновательно — де-

сят мужей Аниты воевали во Вьетнаме. Девять из них регулярно присылали ей по почте свои месячные оклады, десятый был самым выгодным: после его гибели жене выслали чек на 10 тысяч долларов. На вопрос судьи, зачем она все это делала, мисс Кук ответила: «Почему бы и мне не заработать на этой войне несколько тысяч долларов? Загребают же на ней миллионы некоторые граждане США!» («МАРАЛЬ ПАНДОРЫ», 7 стр.).

«НАРАЧ СЕННЯ І ЗАУТРА» (8 стр.). Жемчужина белорусских озер — Нарочь с каждым годом привлекает все больше любителей природы. Недавно Совет Министров БССР утвердил генеральный план застройки зоны отдыха в районе озера Нарочь. В пределах зоны намечается организовать три курорта: «Нарочь», «Светлое» и «Мядель». Немаловажное значение для этого района имеет и добыча целебной минеральной воды, на базе которой уже построен один санаторий. После осуществления генплана здесь одновременно смогут отдыхать и лечиться 35 тысяч человек.

ЖАВОРОНКИ

Многочисленная редакция! Один товарищ дал мне номер вашей дорогой газеты. Я увидел в нем ответы на просьбы земляков и решил попросить вас написать о моей родимой деревне Пески на Кобринщине, где я жил до 17-ти лет. Хотелось бы все увидеть своими глазами, но возраст, видно, уже не позволяет.

Яков САВУЦ.

А за фермами, насколько может охватить глаз, тянется поле, переоранное ровным каналом. Это и есть бывшее Хивецкое болото. Осенью колхозники артели имени XXI съезда КПСС собрали здесь первый урожай пшеницы. 816 гектаров болот осушено государством на территории колхоза.

Много веков покрывали болота здешние земли, оставляя бесплодные островки, обречая людей на нищету и нищету. Но было и другое время, когда в болотных зарослях искали спасения местные жители от карательных экспедиций, когда здесь находили прибежище партизаны.

В УРОЧИЩЕ Хичево, у самого болота, стоял когда-то одинокий хуторок. Весной его заливало водою, летом дети ловили там рыбу ковшом. У крыльца был вырыт неглубокий колодезь, а белые березы вокруг хаты были единственным украшением небогатого жилища. Вот отсюда и уехал со своим дядькой на заработки в Америку семнадцатилетний Яков Савуц.

И сейчас стоит там почерневший колодезный журавль и шумят возле него красавицы-березы, только нет уже ни хаты, ни колодезя — на этом месте раскинулся широкий бригадный двор. Глухая болотная тишь сменялась оживленным людским говором, рокотом тракторов, гулом автомашин. Спешат к коровникам доярки, где их нетерпеливо ждут черные-но белые породистые питомцы.

Так же сожгли немцы Череваничи и Каменку. Во время карательных экспедиций они убивали всех жителей, не успевшие уйти в леса. Были сожжены и расстреляны 163 человека в Каменке, 17 человек в Турной, 12 в Песках, а всего в Кобринском районе — больше 8 тысяч человек, в том числе 1890 детей. Да, детей,

Деревья Пески вытянулись вдоль Брестско-Московского шоссе.

Кали яму литаральна «на пятки» наступают иншыя калектывы, які прыкомета вырасі і пасталелі. І першы з іх — Смаргонскі ансамбль песні і танца імя Агігаскага, над танцавальнай групай якога шэфстве вступілі і аўдыя народнай харэаграфіі Іван Маркавіч Хвораст. Створаны ім яна аснове мясцовых танцавальных традыцый нумар «Смаргонскія абаранкі» пакінуў цудоўнае ўражанне яшчэ на трэцім Дэкадзе самадзейнага мастацтва. Зараз танец, значна ўдасканалены пастаноўшчыкам, стаў яшчэ больш прыгожым.

У АСНОВЕ— МЯСЦОВЫ ФАЛЬКЛОР

Невялікага росту, чорнавалосая, з жывымі, імклівымі рухамі, якія кантрастуюць са спакойным, уважлівым позіркам карых вачэй, — такой я ўбачыла Ларысу Дзмітрыеўну Ляшэнка, кіраўніца танцавальнай групы народнага ансамбля «Нёман». Тройкі розныя шкелты ея акулераў надавалі твару нейкі асабліва засяроджаны, унутрана сабраны выглед. Зрэшты, гранічнай засяроджанасці і сабранасці патрабавалі ад Ларысы Дзмітрыеўны і дні абласнога агляду, напоўненыя работай у журы, уроках і ў культурасветвучылішчы і, вядома, рэпетыцыямі ў сваім калектыве — мілым сэрцу «Нёмане».

Дзесяць гадоў назад Л. Ляшэнка была адным з ініцыятараў яго стварэння. За гэты час ансамбль трывала ўвайшоў у яе жыццё. Як роднае дзіця, ён патрабаваў няспынных клопатаў і ўвагі. Сёння ў праграме ансамбля больш за сорак нумароў. Сярод іх такія цікавыя пастаноўкі, як «Мяцеліца», «Залатая каласы», «Рускі танец», кадрыя «Люстэрка» і іншыя. «Мяцеліцу» нёманцаў пачынае з «Мяцеліцай» у Гомельскім народным ансамблі пад кіраўніцтвам А. Рыбалкіна можна з упэўненасцю назваць лепшым інтэрпрэтацыям гэтага танца ў самадзейных калектывах рэспублікі. Паказаная нядаўна на абласным аглядзе «Мяцеліца» зноў прывабіла сваёй жывасцю раднай зухаватасцю, імклівай сілай, разнастайнасцю малюнкаў і стройнасцю кампазіцый.

На абласным аглядзе нёманцы паказалі і сваю новую работу — вакальна-харэаграфічную кампазіцыю «Святончы кірмаў» у пастаноўцы С. Дрэчына. У ёй робіцца спроба пачаснаму асэнсаванню традыцый народнай гульні. Стварэння святончы кірмаў сфармуліраваны ў чым садынейнае музыка Ю. Семянкі, напісаная спецыяльна для гэтага нумара, малюнак і гарызонтальная, з мелодычным вакальным эпізодам, якія арганічна ўліваюцца ў агульную тэму кампазіцыі і выконваюцца харававой групай ансамбля пад кіраўніцтвам А. Чопчыка.

На аснове мясцовага харэаграфічнага фальклору ансамбль стварыў «Смаргонскую кадрылю». Цікавая гісторыя нараджэння гэтага танца. Мастацкі кіраўнік раённага Дома культуры А. Дзяржэ і балетмайстар Я. Хацілоўскі даведаліся некалькі ад удзельнікаў самадзейнасці вёскі Шутавічы, што некалькі ў іх танцавалі цяпер забытую яваскоўную кадрылю. Зацікавіўшыся гэтым танцам, Дзяржэ і Хацілоўскі сабралі дванаццаць папулярных калгаснікаў, якія згадзіліся паказаць старадаўнюю кадрылю. Нескладна малюнак танца, яго кампазіцыя, а таксама мелодыя былі старанна вывучаны і запісаны. А далей паўстала пытанне: што рабіць з танцам? Ці захавашь яго як этнаграфічны помнік, музейны экспанат, ці даць яму новае жыццё, перапрацаваўшы і зрабіўшы сучаснай яго харэаграфію? Пасля настойлівых пошукаў былі знойдзены рухі і малюнак, якія захоўвалі асноўныя элементы даўняй кадрылі, але былі больш разнастайнымі і ярчэйшымі. Перагледзеў і музыку. У не было ўнесена некалькі музычных фраз, найбольш калгасніцкіх з Вілейскага раёна. Так нарадзілася новая сучасная кадрыля, якую пастаноўшчыкі назвалі «Смаргонскай».

Гаворачы пра танцавальнае мастацтва самадзейных артыстаў Гродзеншчыны, нельга не ўспоміць і работы харэаграфістаў, якія зьяўляюцца да сённяшняга дня. Лепшыя з іх належыць Я. Штопу, малалому і энэргічным дырэктару Гродзенскага дома культуры тэатральшчыкаў. Ён паставіў «Танчанку», прысвечаную падзеям грамадзянскай вайны. Прыемна, што балетмайстар, не кантракуючы нумароў на гэтую тэму, стварыў сваю, сціпую і тактоўную пастаноўку, пасліваю для танцоўшчыц і амацараў.

Дзірачоўшчыца, адліфоўшчыца, а зьніцца і ставіцца нанова будучы і многія іншыя пастаноўкі ў танцавальных калектывах Гродзеншчыны. Працягваюць работу над вакальна-харэаграфічнай кампазіцыяй «Свіцьзя» будзе І. Хвораст, яшчэ не раз на рэпетыцыі «Кірмаў» прыдзе С. Дрэчына, уся ў планах і задумках Л. Ляшэнка.

Наперадзе ў харэаграфію Гродзеншчыны — праца і праца. Творчыя пошукі працягваюцца...
Юлія ЧУРКО.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

НАД ПОЛЯМИ

граждана доярка Надежда Бадаз, медалями — бригадир Иван Козич и Федор Савуч.

Колхозники получают за свой труд денежную плату (а не натурой на трудодни, как было еще недавно). В среднем на человека-день приходится около трех рублей. Месячная оплата зависит от сезона. В горячую пору, например,

бывали на море: во время каникул на арендованных школьных автобусах они ездили в Прибалтику, Вильнюс и Минск. Этим летом детей повезут на Житомирщину, где находится могила их знаменитого земляка, пескованина Семена Кондратьевича Тура. Этот человек тоже эмигрировал когда-то в Америку, потом воевал в рядах Интербригады в Испании, оттуда ему удалось вернуться на Родину.

Племнница Я. Савуца Тамара Глинская.

Колхозники получают за свой труд денежную плату (а не натурой на трудодни, как было еще недавно). В среднем на человека-день приходится около трех рублей. Месячная оплата зависит от сезона. В горячую пору, например, бывали на море: во время каникул на арендованных школьных автобусах они ездили в Прибалтику, Вильнюс и Минск. Этим летом детей повезут на Житомирщину, где находится могила их знаменитого земляка, пескованина Семена Кондратьевича Тура. Этот человек тоже эмигрировал когда-то в Америку, потом воевал в рядах Интербригады в Испании, оттуда ему удалось вернуться на Родину.

Иногда корреспондент по просьбе Якова Савуца, к которому собирались колхозники, стали спрашивать о его судьбе, вспоминать, сравнивать. Ну, а что бы вы посоветовали написать ему? — спросила я. — Если бы вы были на его месте, о чем бы хотелось вам узнать? И мне начали советовать наперебой. — Напишите, что на болотах сеем пшеницу, лен, свеклу, картофель... — Что возле каждого дома есть сад, а колхозный сад занимает 30 гектаров.

Иногда корреспондент по просьбе Якова Савуца, к которому собирались колхозники, стали спрашивать о его судьбе, вспоминать, сравнивать. Ну, а что бы вы посоветовали написать ему? — спросила я. — Если бы вы были на его месте, о чем бы хотелось вам узнать? И мне начали советовать наперебой. — Напишите, что на болотах сеем пшеницу, лен, свеклу, картофель... — Что возле каждого дома есть сад, а колхозный сад занимает 30 гектаров.

К новорожденным акушерка каждый день сама приходит, пока не подрастет и не окрепнут. — Наверное, Яков помнит, как на 7 деревень была одна церковно-приходская школа. Теперь только у нас в колхозе три школы, а в этом году вместо нашей восьмилетки будет строиться двухэтажная десятилетка.

— Каждый, кто хочет, может учиться дальше. А поступающим в сельскохозяйственные институты колхоз дает стипендию. — А в нашем клубе часто выступают артисты. Особенно понаравился всем Воронежский хор. — Напишите, что колхозный инженер, экономист, агроном и все учителя имеют высшее образование. — Знает ли он, что старикам дают пенсии? Только в нашем колхозе 130 пенсионеров. — В Советы односельчан выбираем...

Говорила я и с сестрой Савуца Прасковьей Глинской. — Мне было всего пять лет, когда уезжал Яков,—вспомнила она,—но я хорошо помню тот грустный день. Может, он все-таки соберется к нам погостить? Наверняка не узнал бы родной деревни, столько нового пришло в нашу жизнь. А уж отдохнул бы — места теперь здесь дачные, многие приезжают к нам в отпуск даже из Ленинграда.

Прасковья Григорьевна живет с мужем и дочерью на самом берегу Муховца. Под осенним солнцем синее река, широко разлившаяся, затопившая прибрежные кусты и деревья. Ее заводил заросли осокой и кувшинками. Прогудит грузовой катер — и снова тишина, только жаворонки звенят над бескрайними полями, раскинувшимися на месте

Прасковья Григорьевна Савуц-Глинская

Бывших болот. Прежде чем проститься с Песками, я долго стояла на берегу, любящая тихой и ласковой красотой здешних мест, чтобы потом точнее рассказать о них Якову Григорьевичу и другим землякам с Кобринщины, и мне казалось, что белые чайки, кружась над водой, тоже посылают им привет от родной земли — вместе с приветами их родных и односельчан.

С. КЛИМКОВИЧ.
Фото А. Коледы.

КРОКИ ФЕСТИВАЛЮ

ГОРАД ЮНАЦТВА МАЙГО

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Гомель — Савецкай. Я ўбачыў вялікую будоўлю: стварэцца лабараторна-вучэбны корпус педагагічнага інстытута. А зялёны масіў, што раскінуўся тут, будзе неаб'явае ператвараны ў Студэнцкі парк.

Гэта можна назваць вялікай літаратурнай газетай або часопісам. Сваёасаблівы публіцыстычны орган Саюза пісьменнікаў Беларускай «Свабоды» на сучасны, штодзёны. З ім знаёмі ў абласных і раённых цэнтрах, у гарадах, рабочых пэўнаках і вёсках.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

Усякі раз, прыязджаючы ў Гомель, я перажываю хваляванне сустрэч з даўно мінулымі гадамі.

ПОДЗВІГ ДЗЕДА ТАЛАША

Хто з нас не чуў пра дзеда Талаша? Яшчэ ў пачатку 30-х гадоў Якуб Колас напісаў сваю вядомую аповесць «Дрыгва», у якой расказаў аб слаўных подзвігах гэтага палескага селяніна — адважнага савецкага партызана і разведчыка часоў замежнай інтэрвенцыі і грамадзянскай вайны. Мільёны людзей з захапленнем чыталі гэту аповесць.

К пачатку Вялікай Айчыннай вайны дзеду Талашу пераваліла за дзесяноста... Аднак узрост не перашкодзіў яму зноў узняцца за зброю. Калі фашысцкія полчышчы пачалі талтаць беларускую зямлю, ён уступіў у партызанскі атрад і адважна змагаўся супраць чужаземных прыгнятальнікаў.

Неўзабаве пасля перамогі над фашыскай Германіяй мне давялося ўбачыць дзеда Талаша ў вызваленым Мінску. Невысокі, моцны, з сівай бародкай, ён бадзёра крочыў па Савецкай вуліцы. Не верылася, што за плячыма гэтага чалавека ледзь не сотня гадоў, да таго ж далёка не лёгкіх. Мой спадарожнік пэнт Анатоль Астрэйка, які добра ведаў дзеда Талаша, прывітаўся з ім. Спыніліся. Завязалася гутарка. Стары партызан гаварыў энергічна. Мы не заўважылі, як апынуліся ў акружэнні пракожных. Усе глядзелі на дзеда Талаша з радаснай цікаўнасцю. Для ўсіх нас ён быў жывой легендай.

Пра дзеда Талаша напісана нямала аповяданняў. Аднак у іх цяжка правесці мяжу паміж гістарычнымі фактамі і мастацкай выдумкай. Мне ўдалося адшукаць новыя дакументы пра жыццё і баявыя справы героя дзюх войнаў. У Цэнтральным дзяржаўным архіве Кастрычніцкай рэвалюцыі і сацыялістычнага будаўніцтва БССР захоўваецца справа: «Матэрыялы аб узнагароджанні за героізм, праўдлевы ў грамадзянскай вайну». Тут аказаліся вельмі цікавыя дакументы аб узнагароджанні В. Талаша.

Вось хадайніцтва Мазырскага акруговага выканаўчага камітэта ад 19 лютага 1926 года аб узнагароджанні Васіля Ісакавіча Талаша ордэнам Чырвонага Сцяга. У гэтым своеасаблівым узнагародным лісце гаворыцца:

«Гр. Талаш мае 75 гадоў, нарадзіўся і жыве ўвесь час у беднай сялянскай сям'і. Заслугі яго перад Савецкай уладай заключаюцца ў наступным: у час бытнасці белалаякаў у вёсцы Навасёлкі Петрыкаўскага раёна Талаш здолеў перабрацца праз польскі фронт да Чырвонай Арміі і, арганізаваўшы партызанскі атрад у 300 чалавек, з'яўляючыся яго камандзірам, выбіў палякаў з вёскі Навасёлкі, дзе забіў аднаго паручніка і некалькі салдат, забраў кулямёт. Пасля гэтага Талаш са сваім сынам, разам з атрадам, рабіў яшчэ налёты і разведку сярод палякаў, а пасля расфарміравання атрада перайшоў у Чырвоную Армію і быў разведчыкам у 417-м палку 47-й дывізіі да канчатковага вызвалення Мазырскай акругі...»

У той жа справе захоўваецца аўтабіяграфія, падпісаная 6 верасня 1925 года самім Талашом. У ёй змяшчаюцца больш падрабязныя звесткі.

Вядома, што дзед Талаш быў малапісьменным. Біяграфію яму, відаць, дапамог напісаць нейкі сельскі грамадзянін. Аднак, мяркуючы па складу, яна была напісана пад дыктоўку самога героя. Прыводжу гэты дакумент з невялікімі скарачэннямі:

«Біяграфія гр-на вёскі Навасёлкі Каленішкага сельскага Савета, Петрыкаўскага раёна, Мазырскай акругі, камандзіра парты-

занскага атрада, Талаша Васіля Ісакавіча.

Я, селянін вёскі Белка Петрыкаўскага раёна, нарадзіўся ў вёсцы Белцы, у беднай сялянскай сям'і, амаль батрацкай. Бацька мой Ісак Сцяпанавіч Талаш займаўся выключна хлебаробствам. З маленства аж да 19 года я жыў пры бацьку і дапамагаў яму весці сельскую гаспадарку і займацца хлебаробствам. Потым з прычыны беднай бацькоўскай гаспадаркі, а галоўнае малазямелля, я пайшоў у прымакі

НОВЫЯ ДАКУМЕНТЫ ПРА ЛЕГЕНДАРНАГА БЕЛАРУСКАГА ГЕРОЯ

ў вёску Навасёлкі, таксама ў бедную сям'ю грамадзяніна Емяльяна Пяско, дзе пражыў больш чым 50 год з заняткам сельскай гаспадаркі і хлебаробствам, аж да рэвалюцыі.

З наступленнем жа рэвалюцыйнага часу пасля ўзяцця бальшавікамі кіравання ў Расіі ў 1917 г. пры правядзенні выбараў (ва Устаноўчы сход. — В. М.) я вёў агітацыю сярод сялян галасаваць за спіс № 9 (у Беларусі па гэтаму спісу праходзілі прадстаўнікі бальшавіцкай партыі. — В. М.), які, на маю думку, тады адзіны быў за ўладу рабочых і сялян. Пры правядзенні самога ж галасавання я знаходзіўся пры выбарнай камісіі і растлумачваў кожнаму грамадзяніну значэнне спісаў, а асабліва спіса № 9.

Калі ж да нас з'явіліся немцы, то мае сапернікі мяне папракалі: «Вось табе, Ісакавіч, твая агітацыя прапала дарма», што мяне вельмі непакоіла.

Затым пасля адыходу немцаў я ўздыхнуў свежым паветрам, але ненадоўга. Праз некалькі дзён з'явіліся да нас госці — паны-палякі, якія засталіся калом у маіх грудзях з маленства ў асобе польскіх памешчыкаў, тым што патрабавалі... дарэмнай работы і нізкай паярлівасці...

Тут вось у мяне з'явілася думка — шукаць выйсця, пазбавіцца ад іх панавання. Тады я ўспоміў, што да прыходу гэтых звяроў у нашай вёсцы стаяў батальён чырвоных войск, і якраз камандзір батальёна ў мяне быў на кватэры, з якім я штодзённа вёў гутарку на конт падзей, што рабілася на розных франтах Калчак, Юдзеніча, Дзянікіна, Пятлюры і іншых, і хто ідзе за нас, беднякоў. Тады я пачаў прымаць усе меры, як мне атрымаць звесткі, дзе знаходзіцца той батальён або іншыя часці Чырвонай Арміі.

У гэты час якраз ноччу з'явіліся да мяне два чырвонаармейцы з просьбай пераправіць іх праз раку Прыпяць, дзе яны хаваюцца ў лазе і не могуць пераправіцца, таму што па загаду палякаў лодкі былі ўсе з ракі зняты і схаваны. Вось тут я і знайшоў вырашэнне: неадкладна адправіўся да іх часці і прыняў самы гарачы ўдзел у пераправе. Узяў прыхаваную з майго ведама лодку і выцягнуў на раку, перавёз атрад на ўсходні бок ракі Прыпяці і адвёў у вёску Шастовічы, дзе пазнаёміўся

з камандным саставам, які паставіў мяне на правільны і прамы шлях, а імяна: даў параду набраць партызан і пры дапамозе Чырвонай Арміі выгнаць акупантаў з нашага краю. Тут вось у мяне з'явілася энергія і малады дух. Я пайшоў па вёсках, не занятых палякамі, і пачаў збіраць сходы і разам з тым весці агітацыю і вербаваць партызан, і такім чынам нас набралася больш як сто чалавек.

Тады я адправіўся ў разведку даведацца, што робіцца ў маіх «прыяцеляў» палякаў. Прабраўшыся ноччу, я даведаўся, што палякі на майё радзіме жывуць раскошна. І вярнуўшыся назад у атрад ужо са сваім сынам Данілам Талашом, мы склалі план налёту на вёску Навасёлкі, г. зн. на маю вёску, дзе было да д'ябла палякаў. Але не хапала аднаго камандзіра нашага атрада. Тады атрад мяне выбраў сваім камандзірам. І мы дачакаліся ночы і, падлічыўшы партызан, якіх аказалася больш чым 300 чалавек, накіраваліся праз раку Прыпяць, ачапілі вёску Навасёлкі, ударылі па паляках і навялі такую паніку, што паны кінуліся куды папала ратавацца...

Біяграфія гэта сапраўдная, у чым подпісам сваім сведчу.

Васіль ТАЛАШ.

Уласнаручны подпіс Васіля Талаша 6 верасня 1925 г. засведчаны Петрыкаўскім райвыканкам Мазырскай акругі.

Цікава адзначыць, што да гэтай сваёй аўтабіяграфіі Васіль Ісакавіч Талаш напісаў дадатка:

«Да сваёй заявы дадаю, што партызанам я ў час наступлення палякаў у 1920 г. зрабіў не таму, што я быў палякам пакрыўджан, што яны забралі ў мяне сена, а таму, што ў мяне нарадзілася неабходнасць абароны Савецкай улады і Чырвонай Арміі, і я, не шкадуючы свайго жыцця, хоць і пагражала мне небяспека, змагаўся за шчасце народа. Я заўзят быў прыхільнік Чырвонай Арміі, чаму свядома аказваў садзейнічанне ў той час цяжэйшай няудачы нашай Чырвонай Арміі ў Мазырскай акрузе. Вось чаму я быў чырвоным партызанам, не як пакрыўджаны, а як абаронца дыктатуры пралетарыята».

Добры дадатак!

У той жа справе захоўваецца «Пасведчанне», выданае 23 студзеня 1924 года на імя Васіля Ісакавіча Талаша. У ім пералічаны яго слаўныя баявыя справы 1919—1920 гг. і пад канец напісана: «Такім чынам, г. Талаш аказаў вялікія паслугі Чырвонай Арміі, і ён чалавек неацэнны і заслугоўвае поўнай павагі і ўвагі ад усіх членаў грамадства».

Там жа захоўваецца «Пасведчанне» на імя Васіля Ісакавіча Талаша ад 11 чэрвеня 1928 года аб тым, што «ён узнагароджан ордэнам Чырвонага Сцяга за № 14009 да дзесяцігоддзя Чырвонай Арміі за баявыя заслугі ў час грамадзянскай вайны».

Набліжаецца шцідзесяцігоддзе Вялікага Кастрычніка. Рыхтуючыся да гэтай знамянальнай даты, наш народ ушаноўвае памяць герояў, якія змагаліся за родную Савецкую ўладу, за народнае шчасце. І сярод іх мы з горадасцю называем імя слаўнага сына беларускага народа Васіля Ісакавіча Талаша.

В. МІЛІВАНУ,
кандыдат гістарычных
наук.

Народны ансамбль песні і танца «Дняпро» (Рэчыца) паставіў аперэту кампазітара Ю. Мілюціна «Трэбніта». У новым спектаклі занята 110 чалавек. На здымку: сцэна са спектакля.

Таленавіты калектыў народнага ансамбля песні і танца Гомельскага палаца культуры чыгуначнікаў імя Ул. І. Леніна добра вядомы не толькі гамельчанам, але і жыхарам многіх іншых гарадоў краіны. Цяпер калектыў ансамбля рыхтуецца да сваёй першай замежнай паездкі ў ГДР. На здымку: ідзе рэпетыцыя.

Фота Ч. МЕЗІНА.

ЧУЦЕН ГОЛАС НАШ ДАЛЁКА

Расказвае кінастужка

У Палацы правадзялення таварыства «Францыя—СССР» мясцовае (Францыя—СССР) арганізавала прагляд фільма пра Беларусь. Каляровае стужка была знята сакратаром камітэта таварыства «Францыя—СССР» Назлем Фантэсам у час паездкі па маршруту Парыж—Масква—Мінск у 1966 годзе.

Пасля прагляду была наладжана выстаўка-прадаж беларускіх кніг і сувеніраў.

Французскія сябры актыўна рыхтуюцца да правядзення Дзён беларускай культуры. Паведамлены пастулююць з Парыжа, Ліёна, Бардо, Марселя, Ёры і іншых гарадоў Францыі.

Вечар у Пном-Пені

У савецкім культурным цэнтры ў Пном-Пені (Камбоджа) быў праведзены Дзень Савецкай Беларусі. Вечар адкрыў першы сакратар пасольства СССР А. Дружынін. З дакладам пра дасягненні беларускага народа за гады Савецкай улады выступіла былы дэкан Мінскага інстытута замежных моў А. Загрыва, якая цяпер працуе ў Камбоджы ў Вышэйшым тэхнічным інстытуце кхмера-савецкай дружбы.

Удзельнікі вечара з цікавасцю пазнаёміліся з фотавыстаўкай «Савецкая Беларусь», з выстаўкай беларускай кнігі і сувеніраў. У заключэнне быў арганізаваны прагляд беларускіх дакументальных фільмаў.

На вечары прысутнічалі прадстаўнікі міністэрства замежных спраў, міністэрства нацыянальнай асветы Камбоджы, члены Асацыяцыі кхмера-савецкай дружбы, пісьменнікі, мастакі, выкладчыкі і студэнты вышэйшых навучальных устаноў і слухачы вячэрніх курсаў рускай мовы.

Вечар выклікаў вялікую цікавасць. У культурны цэнтр паступіла шмат просьбаў аб арганізацыі праглядаў беларускіх фільмаў, аб дасылцы фотаматэрыялаў і альбомаў пра Беларусь.

МОТАЛЬСКІЯ РУЧНІКІ—

НА МІЖНАРОДНАЙ ВЫСТАЎЦЫ

У палескай вёсцы Моталь Іванаўскага раёна жывуць умелыя ткачыкі-вышывальшчыцы Марыя Дзямковіч, Анна Новік, Праскоўя Новік і іншыя.

155 ручнікоў з нацыянальным арнамантам і нацыянальнай вышыўкай, зробленых іх рука-

мі, адпраўлена ў Манрэаль на Міжнародную выстаўку.

Па ўзорах маталіян Пінскай фабрыка мастацкіх вырабаў арганізавала выпуск палескіх ручнікоў, якія карыстаюцца вялікім попытам у Беларусі.

А. ШВАБ.
Жыткавіцкі раён.

МАРАЛЬ ПАНДОРЫ

Усе, аб чым пойдзе расказ, да міфічнай Пандоры не мае дачынення. Проста — супадзенне імёнаў. Да таго ж Пандора з Элады была бяскрыўднай дзяўчынай. Уся яе віна толькі ў тым і заключалася, што яна не праявіла пільнасці. У выніку — свет стаў прыстанішчам рознага ліха, выпушчанага па неасцярожнасці са «скрыні Пандоры». Не, не! Старажытнагрэчаская Пандора была вельмі нават сціплай.

Гутарка ідзе пра Пандору амерыканскую. І пра яе мараль.

Месца дзеяння — залаты край Каліфорнія. Шумны Сан-Дзэага, вечна запоўнены маракамі і лётчыкамі, дзелавымі людзьмі і тэмпераментнымі прыгажунямі. Тут, у адным з начных бараў, і выступае (больш правільна, выступала) наша гераіня — Пандора Аніта Кук. Бог не пакрыўдзіў танцоўшчыцу, надзяліўшы яе прывабнай знешнасцю. Таму пастаянныя наведвальнікі прытона не абыходзілі яе ўвагай.

Але хто з сяродніх амерыканцаў не хоча завадаць пакетам акцый вялікай фірмы? Яго так і падтурхоўвае рэклама, нашэптывае салодкія прамовы тэлевізійнай «гёрлс», спакушае д'ябал прапаганды: «краіне неабмежаваных магчымасцей» нішто не перашкаджае табе стаць Ракфелерам. Нажывайся, бяры свой лёс за жабры! І каліфарнійская Пандора вырашыла нажыцца. План наспеў хутка і, здавалася, задуманы быў няблага — камар носа не падточыць.

Начны клуб часта наведвалі бравыя хлопцы ў салдацкіх мундзірах. Закончыўшы курс трэніровак у джунглях Пентагона, яны адпраўляліся ў джунглі Меконга забіваць, паліць, грабіць. Служка Тэрпсіхоры выбрала сабе ахвяру і пачынала гульні. Калі высвятлялася, што аб'ект яе ўздзявання гэтымі днямі павінен адправіцца ў В'етнам, Пандора дзейнічала рашуча: яна прапаноўвала выбранніку заключыць шлюб. Спачатку з Джонам, потым з Томам, Джымам, Робертам...

Але калі аформіць юрыдычна першае замужства было справай дробязнай, то з наступнымі гэта было больш складана. Зрэшты, усе перашкоды яна пераадолела без асаблівых цяжкасцей. Варта было толькі праехаць некалькі дзесяткаў кіламетраў на поўнач у Лас

Вегас. Тут, на берагах маляўнічай Каларада, існуе мноства кантор, у якіх за некаторую ўзнагароду можна аформіць шлюб не толькі з пятым мужам, але і з самім сатаной.

Спытаецца: а як жа мараль? Пандора ад гэтага ніколі не пакутавала. Бо па законах «свабоднага свету» людзі ў сваіх паводзінах не залежаць ад грамадства. Кожны павінен кіравацца прынцыпам: якую карысць я буду мець, зрабіўшы той ці іншы ўчынак? А хруст банкнотаў у руках дзейнічае магічна. Пры відзе долара змаўкаюць відэачыны злачынстваў і развязваюцца языкі ў міністраў...

Пандора Аніта рабіла часта ваяж у Лас-Вегас. У агульнай складанасці яна выйшла замуж 10 разоў. І ўсё за хлопцаў, якія ад'язджалі ў В'етнам. Але апошні шлюб быў яўна няўдалым. Роберт Макольм, дзесятае каханне танцоўшчыцы з Сан-Дзэага, раскрыў тайну майстэрства рабіць бізнес.

Міс Кук спавадаецца перад пракурорам горада. Аказалася, што з дзесяці мужоў Пандоры ў В'етнаме загінуў толькі адзін. Разам з паведамленнем аб яго смерці чарадзейка начнога клуба атрымала чэк на 10 тысяч долараў. Апошні ўраўнаважыў растрывожаныя пачуцці ўдавы. Дзевяць астатніх мужоў таксама прыносілі нейкую карысць. Кожны з іх рэгулярна прысылаў ёй па пошце свой месячны аклад. Як высветлілася на судзе, Пандора Аніта яшчэ збірала даніну і з чатырох цывільных «мужоў».

На пытанне судзі, навошта яна ўсё гэта рабіла, міс Кук з гордасцю адказала:

— А чаму я не магла гэтага рабіць? Чаму б і мне не зарабіць на гэтай вайне некалькі тысяч долараў? Заграбаюць жа на ёй мільёны некаторыя грамадзяне ЗША! Вы абвінавачваеце мяне ў палігаміі — многамужжы, але я выходзіла замуж толькі за салдат, якія ехалі на вайну ў В'етнам. Я была пераканана, што ў маіх мужоў малая шанца вярнуцца адтуль жывымі.

Зала сустрэла смехам «споведзь» Пандоры Аніты Кук. Раніоў у такім жа жартаўлівым тоне паведамлілі аб працэсе мясцовага газеты.

...Сапраўды, у свеце чыстагану няма нічога святога.

В. КРАСЛАЎСКІ.

△ ХРОНІКА △ ХРОНІКА △ ХРОНІКА △ ХРОНІКА △

НЬЮ-ІОРК. У сувязі з 50-годдзем Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі амерыканская выдавецкая кампанія «Інтэрнэшнл паблішэрс» выпусціць у свет у гэтым годзе трохтомнік выбраных Твораў У. І. Леніна. Асобнай кнігай выйдзе успаміны Н. К. Крупскай аб У. І. Леніну.

Апрача таго, гэта кампанія выдаць дакументальнае даследаванне вядомага гісторыка Піліпа Фонера «Большавіцкая рэвалюцыя. Яе ўплыў на амерыканскіх радыкалаў і прафсаюзы, 1917—1921 гг.» і кнігу прагрэсіўнага журналіста Уільяма Памроя «Праз пяцьдзсят гадоў пасля рэвалюцыі», прысвечаную сённяшняму жыццю Саветскага Саюза.

МЕХІКА. У Мексіцы праводзіцца Тыдзень савецкай культуры. Урачыстае адкрыццё тыдня адбылося ў адным з буйнейшых гарадоў краіны Халапа (штат Веракрус). Перад прысутнымі выступіў рэктар мясцовага ўніверсітэта Гарсія Барна. Ён расказаў аб развіцці дружальных адносін паміж Мексікай і Савецкім Саюзам.

Выпускнікі нацыянальнай кансерваторыі выступілі з канцэрта, прысвечаным рускай і савецкай сімфанічнай музыцы. Былі выкананы творы П. Чайкоўскага і Д. Шостакавіча.

У другім мексіканскім горадзе Марэлія таксама праходзіць Тыдзень савецкай культуры. На цэнтральнай плошчы горада адкрылася выстаўка рэпрадукцый савецкага мастака Б. Пракопава «Гэта не павінна паўтарыцца».

ВАРШАВА. У польскім горадзе Кракаве адкрылася сесія Міжнароднага камітэта былых вязняў Маутхаузена, у якой удзельнічаюць прадстаўнікі нацыянальных камітэтаў з 13 краін Еўропы.

Як перадае агенства ПАП, асноўная ўвага на сесіі ўдзяляецца праблемам судовага праследавання гітлераўскіх злачынцаў, пагрозе для справы міру з боку неафашызму, які адраджаецца ў ФРГ, вайне ў В'етнаме.

БРУСЕЛЬ. Тут адкрыўся 40-ы міжнародны брусельскі кірмаш. У ім удзельнічаюць больш як тры тысячы фірм і прадпрыемстваў з 38 краін свету. Узоры сваёй прадукцыі на кірмашы дэманструюць і краіны сацыялістычнага лагера. Ад Саветскага Саюза на кірмашы прадстаўлены 15 усеагульных гандлёвых аб'яднанняў.

△ ХРОНІКА △ ХРОНІКА △ ХРОНІКА △ ХРОНІКА △

С ДИПЛОМАТИЧЕСКОЙ МИССИЕЙ В

[Продолжение. Начало в №№ 1—4, 6, 7, 9, 11—13, 15]

Валентин БЕРЕЖКОВ

После того как гитлеровцы оккупировали Польшу, в бывшем посольстве СССР в Варшаве остался только комендант здания Васильев, который должен был заботиться и о советском имуществе на территории всего генерал-губернаторства, как немцы называли тогда захваченные ими польские земли. В связи с этим ему приходилось посещать районы, примыкавшие к границе Советского Союза. Приезжая по делам в Берлин, Васильев, конечно, рассказывал нам о своих наблюдениях.

Разумеется, гитлеровцы старались ограничивать возможность передвижения Васильева и вообще тщательно скрывали свои агрессивные приготовления на Востоке. Но Васильев не мог не заметить, что железные дороги забиты воинскими эшелонами, а польские города наводнены солдатами вермахта, причем бросалось в глаза, что концентрация военщины на территории Польши все более усиливается. Сообщения Васильева давали нам дополнительный материал, подтверждавший имеющиеся у нас сведения из других источников.

Согласно заведенному в посольстве порядку каждое утро пресс-атташе Лавров делал для дипломатического состава краткий доклад о сообщениях немецкой и мировой печати. В первые месяцы 1941 года он все чаще обращал внимание на сетование немецких газет по поводу сообщений мировой прессы о «военных приготовлениях» Советского Союза на германской границе. Нетрудно было проследить, из каких источников

черпалась эта информация. Обычно она сначала появлялась в американской реакционной печати, причем нередко со ссылкой на немецкие источники в нейтральных странах. Несомненно, тут мы имели дело с провокационной дезинформацией, инспирированной германской агентурой. Не располагая никакими реальными фактами — их не было в природе — о «советской угрозе» Германии, гитлеровская пропаганда фиктивно вымышляла сведения о «военных приготовлениях» СССР на его западных границах, подсовывала эти насквозь лживые сведения информационным агентствам и органам печати других стран. Когда же их печатали американские и другие газеты, на них ссылались германская пресса, ханжески жалуясь, что такие сообщения, дескать, «омрачают» советско-германские отношения. Вся эта возня также показывала, что германские власти заинтересованы в распространении по всему миру ложного представления о том, будто Советский Союз «угрожает» Германии.

В то же время в германской прессе стали чаще появляться ссылки на книгу Гитлера «Майн кампф», которые почти исчезли со страниц газет в первые месяцы после подписания советско-германского договора о ненападении в 1939 году. Правда, это евангелие нацизма, написанное Гитлером еще в 1924—1926 годах, никогда не подвергалось в третьем рейхе сомнению. Книга «Майн кампф» с фотографией Гитлера на обложке красовалась в витринах всех книжных магазинов и ежегодно издавалась огромными тиражами, прино-

сившими Гитлеру гонорар в миллионы марок. Но теперь нацистские пропагандисты снова стали все чаще ссылаться на нее, рассуждая о дальнейших планах «Великогермании».

В «Майн кампф» агрессивные цели и планы Гитлера были изложены с предельной ясностью. Там указывалось, что Германия не должна ограничиваться требованием восстановления границ 1914 года. Ей нужно куда большее жизненное пространство («Либенсраум»). В своей книге Гитлер указывал, что в Европе насчитывается 80 миллионов немцев. Менее чем через сто лет на континенте их будет 250 миллионов, заявлял он. Поэтому другие народы должны потесниться, чтобы дать место немцам. Вот что Гитлер писал в «Майн кампф» черным по белому: «Только достаточно большое пространство на нашей планете обеспечивает свободу существования любой нации... Поэтому национал-социалистическое движение должно, не обращая внимания на «традиции» и предрассудки, найти в себе мужество мобилизовать нашу нацию и ее силу для похода по тому пути, который выведет нас из нынешней ограниченности жизненного пространства этой нации к новым землям и тем самым навсегда освободит нас от опасности исчезнуть с лица земли или превратиться в нацию рабов, которые должны будут находиться в услужении другим. Национал-социалистическое движение должно устранить несоответствие между численностью нашей нации и размерами нашей территории. Мы должны неотступно придерживаться нашей внешнеполитической цели, а именно, обеспе-

чить немецкой нации подобающие ей на этой планете земли».

Такова была, так сказать, общая, принципиальная установка Гитлера. Не менее четко и откровенно были сформулированы в его книге и практические шаги к достижению этой «внешнеполитической» цели. В своей книге Гитлер называл Францию «смертельным врагом немецкой нации». Но ее «уничтожение» он считал лишь одной из предпосылок для достижения далеко идущих целей. Он писал о «решающей схватке» с Францией, но при условии, что «Германия видит в уничтожении Франции лишь одно из средств, с помощью которого можно будет вслед за этим предоставить, наконец, нашей нации возможность расширения в другом направлении...»

В каком именно? На это в «Майн кампф» тоже давался вполне определенный ответ. Сначала, писал Гитлер, должны быть захвачены районы на Востоке с преобладающим немецким населением — Австрия, Судеты, западные провинции Польши, включая Данциг...

Все эти захваты к началу 1941 года были уже осуществлены, хотя в несколько иной последовательности, но зато в большем масштабе. Что же следовало ожидать после этого? «Майн кампф» давала недвусмысленный, хотя и бредовый ответ: нападение на Советский Союз!

«Если мы хотим иметь новые земли в Европе, — писал Гитлер в своей книге, — то их можно получить на больших пространствах только за счет России. Поэтому новый рейх должен вновь встать на тот путь, по которому шли рыцари ордена, чтобы германским мечом завоевать германскому плугу землю, а нашей нации — хлеб насущный!»

И далее: «Мы, национал-социалисты, начинаем движение с того пункта, где оно закончилось шесть столетий тому назад. Мы приостанавливаем извечное движение германцев на Юго-Запад Европы и обращаем взгляд на земли на Востоке... И если мы сегодня в Европе говорим о новых землях, то мы можем в первую очередь думать только о России и о подвластных ей окраинных государствах...»

Ни одно из этих рассужде-

ний не было ни опровергнуто, ни изменено. Намеченные в «Майн кампф» разбойничьи цели оставались в силе, и их, конечно, имели в виду нацистские пропагандисты, принявшие весной 1941 года, как по команде, восхвалять гитлеровское евангелие...

В середине мая Берлин был взбуроражен сообщением о неожиданном полете в Англию Рудольфа Гесса — первого заместителя Гитлера по руководству нацистской партией. Гесс, который сам пилотировал самолет «Мессершмитт-110», вылетел 10 мая из Аугсбурга (Южная Германия), взяв курс на Даунгавел Касл — шотландское имение лорда Гамильтона, с которым он был лично знаком. Однако Гесс ошибся в расчете горючего и, не долетев до цели 14 километров, выбросился с парашютом в районе Иглшэма, где был задержан местными крестьянами и передан властям. Несколько дней английское правительство хранило молчание по поводу этого события. Ничего не сообщал об этом и Берлин. Только после того как британское правительство предало этот полет гласности, германское правительство поняло, что секретная миссия, возглавляемая на Гесса, не увенчалась успехом. Тогда-то в штабквартире Гитлера в Бергоффе решили преподнести публике полет Гесса как проявление его умопомешательства. В официальном коммюнике о «деле Гесса» говорилось: «Член партии Гесс, видимо, помешался на мысли о том, что посредством личных действий он все еще может добиться взаимопонимания между Германией и Англией». В явно инспирированных комментариях германская пресса пошла еще дальше, указывая, что этот нацистский лидер «был душевно большим идеалистом, страдавшим галлюцинациями вследствие ранений, полученных в первой мировой войне». Авторы этих комментариев, видимо, не усматривали убийственной иронии в том, что этот сумасшедший субъект до последнего дня был вторым после Гитлера человеком в нацистской партии и даже согласно завещанию Гитлера в случае его внезапной смерти и гибели Геринга должен был стать «фюрером германской нации».

[Продолжение следует].

Нарач сёння і заўтра

Савет Міністраў БССР зацвердзіў генеральны план забудовы зоны адпачынку ў раёне возера Нарач

У Беларусі шмат цудоўных куткоў. Але паўночна-заходняя яе частка, якая пачынаецца за Мядзелем, — непаўторная і непараўнальная. Царствённая града азёраў, і сярод іх велічная, легендай аваяная Нарач, казанчыя лясы, серабрыстыя рачулкі, чысцейшае паветра — усё здаўна прыцягвае аматараў прыроды. Як месца масавага адпачынку гэты раён пачаў, аднак, асвойвацца параўнальна нядаўна. Крыху больш як дзесяць гадоў назад на беразе Нарачы раскінуліся лёгкія пабудовы дома адпачынку выдавецтва «Звязда». Услед за тым, калі пачалася здабыча лекавай мінеральнай вады, вырас чатырох-павярховы корпус санаторыя. Крыху воддалей з'явіліся турысцкая база, піянерскія лагеры.

Але гэта вельмі мала ў параўнанні з тым, што дыктуецца і патрэбнасцямі, і магчымасцямі. Урад рэспублікі зацвердзіў генеральны план забудовы зоны адпачынку ў раёне возера Нарач.

Раён возера Нарач, Мядзель, Бледнае, Мястра і Рудакова будзе развівацца як клімата-бальнеалагічны курорт агульна-рэспубліканскага прызначэння. У межах зоны намечана арганізаваць тры курорты. Адзін, пад назвай «Нарач», у прыбярэжнай зоне аднайменнага возера паміж вёскамі Купа і Занарач. Тут размесцяцца санаторыі, дамы адпачынку, пансіянаты, гасцініцы. «Светлае» — так будзе называцца другі курорт, які зойме тэрыторыю паміж азёрамі Бледнае і Нарач. Трэці — «Мядзель», у раёне азёр Мядзель і Рудакова. Для самадзейнага адпачынку прызначаны галоўным чынам зоны вёскі Занарач і возера Мядзель, а таксама азёр Болдук, Швакшта, Градскае, вёска Ольшава, Рэдуля, Тарасавічы, Канстанцінава.

Пасля ажыццяўлення генплана тут адначасова змогуць лячыцца і адпачываць амаль 35 тысяч чалавек. Першая чарга — 1975-ы год. Раёнам першараднага будаўніцтва лічыцца курорт «Нарач».

Гэта заўтрашні дзень курорта. Але і сёння прымаюцца меры для таго, каб палепшыць абслугоўванне працоўных. З гэтай мэтай урад даў рад даручэнняў міністэрствам і ведамствам рэспублікі. Белкаапсаюзу прапанавана развіваць сетку прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання ў межах, якія забяспечваюць задавальненне запатрабаванняў адпачываючых і насельніцтва.

Сёлета завяршыцца рэканструкцыя Нарачанскага маслазавода, а ў 1968—1969 гадах ажыццявіцца будаўніцтва цэха па вырабу безалкагольных напіткаў. Міністэрства сельскай гаспадаркі і Мінскаму аблвыканкому прапанавана вырашыць пытанне аб арганізацыі ў размешчаных паблізу зоны адпачынку саўгасах вырошчвання агародніны.

Галоўнае ўпраўленне шасейных дарог пры Саўеце Міністраў БССР сёлета закончыць будаўніцтва дарогі Купа — Занарач, а ў будучым годзе дарогі Занарач — Брусы.

У 1968 годзе Белгалоўнафтазбыт пабудуе ў гарадскім пасёлку Мядзель аўтазаправачную станцыю агульнага карыстання.

Галоўнае ўпраўленне рачнога флоту пры Саўеце Міністраў БССР абавязана арганізаваць у 1968—1969 гадах абслугоўванне водным транспартам грамадзян, якія адпачываюць у раёне возера Нарач.

Камітэту па кінематаграфіі пры Саўеце Міністраў БССР дадзена заданне пабудоваць у 1967—1968 гадах у курортным пасёлку Нарач шырокаэкранны кінатэатр на 400 месц.

Такім чынам раён Нарачы стане адным з буйнейшых добраўпарадкаваных курортаў рэспублікі, зручным месцам адпачынку працоўных.

ГУМАР

— Б'юся аб заклад, што ты двойчы падумаеш, перш чым пакінуць жонку дома вечарам адну.

— Гэта правільна. Спачатку я абдумваю прычыну для іхходу, а потым тлумачэнне, чаму яна не можа пайсці са мной.

— Мая жонка сама з сабой размаляе.

— Мая таксама, але яна не ведае пра гэта, думаючы, што я слухаю.

— Мяне цікавіць гэта пральная машына. Мыць на ёй нескладана?

— Не, не. Зусім проста.

— Тады я купляю. Гэта аблегчыць працу майго мужа.

— Пациент врачу-окулісту:

— Пан доктар, я ўвесь час бачу перад вачыма мільгаючыя кропкі.

Урач прайсаў акулярны. Праз некаторы час пацыент зноў прыходзіць:

— Ну і як, лепш? — пытаецца доктар.

— Вядома, — адказвае пацыент, — цяпер я бачу мільгаючыя кропкі больш выразна.

ВАС ШУКАЮЦЬ

І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

САРОКА Зінаіда Сцяпанаўна, якая жыве ў гарадскім пасёлку Старобін Мінскай вобласці па вуліцы Красназнаменнай, дсм 33, шукае сына — САРОКУ Васіля Афанасевіча. 1924 года нараджэння, які працаў без вестак у час вайны.

Асоб, якія ведаюць што-небудзь пра лёс САРОКІ В. А., просім наведваць яго маці або ў нашу рэдакцыю.

У Мінску на плошчы каля Палаца спорту праведзены нядаўна цікавыя асабіста-камандныя спаборніцтвы па карцінгу. У спаборніцтвах удзельнічалі гоншчыкі Мінска, Віцебска, Брэста. На здымку: адзін з момантаў спаборніцтваў па карцінгу.

Ніл ГІЛЕВІЧ

ПЕСНІ БЕЗ МЕЛОДЫЙ

Край мой беларускі, край!
Дай ты мне прыпасці, дай,
Да твайго ляснога
Вераснога долу.
Дзе так шчасця многа
Выпала на долю,
Дай жа мне прыпасці, дай!
Край мой беларускі, край!
Дай жа мне напіцца, дай!
Той вады гаючай,
З той крыніцы вечнай,
Дзе ад ран балючых
Ты арлоў вылечвай,
Дай жа мне напіцца, дай!
Край мой беларускі, край!
Дай ты мне паслухаць, дай,
Як на лад пявучы
Старажытнай мовы
Тут гамонаць пшчы,
Там шумяць дубровы,
Дай жа мне паслухаць, дай!
Край мой беларускі, край!
Дай ты мне праісціся, дай,
Па тваіх прасторах,
Па шляхах бясконцых,
Уначы — пры зорках.

Раніцою — пры сонцы,
Дай жа мне праісціся, дай!
Край мой беларускі, край!
Дай мне наглядзецца, дай,
На твае на пожны,
На лугі ды рэкі,
Каб у час апошні
Узяць з сабой навекі,
Дай жа наглядзецца, дай!

Мой мілы птах, мой жаўтранак,
Ты што так рана ўзвіўся?
Яшчэ зары нажарамі
Усход не загаліўся.
Чаго звніш так радасна
Сярэбраным звяночкам?
Ці што ўзыходзіць раніца?
Ці што мінае ночка?
Ці ўгледзеў нас звысоку ты
І сыпануў з-пад неба:
«Шкада, шкада, а ўсё-такі
Вам развітацца трэба!»
Звіні, звіні, мой жаўтранак,
Звіні, не сумімайся,
Да нашых незахмараных
Лятункай падымайся!

ПАСПРАБУЙЦЕ — СМАЧНА!

Гурманы сцвярджаюць, што кулінарыя — гэта мастацтва, а добры повар — мастак. Шчыра кажучы, так яно і ёсць. Пачуццё меры, густ, вялікі вопыт і, нарэшце, талент — вось што такое сапраўдны повар. А Георгій Кукарэка не проста повар — ён шэф. Пад яго к'раўніцтвам тры дзесяткі павароў кожны дзень кормяць сотні наведвальнікаў рэстарана «Мінск».

У рэстараным меню разнастайныя стравы на любы смак патрабавальны густ, у тым ліку і фірменныя. Але найбольш

папулярнасцю карыстаюцца беларускія нацыянальныя стравы: мачанка з блінамі; бульба тушаная са свінінай у гаршчэчку; яйкі, фаршыраваныя грыбамі; суп малочны з клёшчамі; халаднік беларускі; бульбяныя аладкі, фаршыраваныя мясам; яблыкі, фаршыраваныя брусніцамі — толькі пералік выклікае апетыт.

Нашы землякі, якія сёлета наведваюць беларускую сталіцу, будуць мець магчымасць пакаштаваць гэтыя смачныя стравы. Але многія з іх можна прыгатаваць і дома. Паспрабуйце зрабіць іх так, як рэкамендуе Георгій Кукарэка.

МАЧАНКА

Свіныя рабрынікі і сялянскую каўбасу (калі яе няма, можна толькі рабрынікі) абсмажыць. Амаль гатовыя абсыпаць пшанічнай мукой, дадаць пасіраваную цыбулю і зноў абжарыць. Потым уліць булёну і смятану і тушыць да гатоўнасці. У якасці гарніру падаюцца бліны або адварная бульба.

На 3 порцыі: 400 г свініны, 15 г пшанічнай мукі, 150 г цыбулі, 60 г смятаны.

АЛАДКІ БУЛЬБЯНЫЯ, ФАРШЫРАВАНЫЯ МЯСАМ

Сырую бульбу нацерці на тарцы, дадаць мукі, яйка, соль, усё перамяшаць. На гарачую патэльню наліць лыжку бульбяной масы, пакласці свіны фарш, зверху зноў лыжку цеста. Абсмажыць з абодвух бакоў да карычневай скарынкі, затым скласці ў каструлю і паставіць у духоўку на 10—15 минут. Падаецца на стол са скваркамі.

На 5 порцыі: 1,5 кг бульбы, 500 г свініны, 1 яйка, 50 г пшанічнай мукі, 50 г цыбулі ў фарш, соль, перац.

ЯЙКІ, ФАРШЫРАВАНЫЯ ГРЫБАМІ

Яйкі адварваюць, ачышчаюць, зразаюць нажом тупы канец, вымаюць жаўток чайнай лыжачкай. Для фаршу — дробна нарэзаную цыбулю падсмажыць да залацістага колеру, белыя сушаныя грыбы згатаваць і ўсё гэта разам з жаўткамі парубіць, дадаць солі. Затым

фаршыруюць яйкі, укладваюць у салатніцу і заліваюць мянзэмам, упрыгожваюць зяленівам. На 6 яек: 50 г белых сушаных грыбоў, 150 г цыбулі, 60 г сметанковага масла.

ТВАРОЖНЫЯ БАТОНЧЫКІ

У працэрты тварог усыпаць пшанічную муку, пакласці яйкі, смятану, цукар, соду, соль і старанна перамяшаць. Масу раскатаць таўшчыняй у 1 см і нарэзаць роўнымі кавалкамі длінай 10 см, шырынёй 2 см. Смажыць у свінным тлушчы. Гатовыя батончыкі абсыпаць цукровай пудрай.

На 3 порцыі: 250 г тварагу, 150 г пшанічнай мукі, 1 яйка, 50 г цукру, 50 г смятаны.

Дарэчы, гэтую страву, нядаўна створаную беларускімі паварамі, высока ацанілі кулінары Масквы, Волгаграда і іншых гарадоў.

Паважаныя зямлячкі, калі вам спадабаюцца рэцэпты, прапанаваныя шэф-поварам рэстарана «Мінск», напішыце нам, і ён ахвотна працягне свае кансультацыі праз газету.

РЕДАКЦЫЯНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77

ДОМ ДРУКУ.

РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ». ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 6-18-88, 3-15-15